

Sygnatura akt IV U 115/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Staszekiewicz

Protokolant: Agnieszka Zamojska

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2019 r. w Jeleniej Górze

sprawy z odwołania W. M.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**
na skutek odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział
w W. z dnia 11 kwietnia 2017 r. znak (...)

z dnia 25 kwietnia 2017 r. znak (...)

w przedmiocie zasiłku chorobowego

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2017 r. znak (...),
w ten sposób, że ustala, że wnioskodawca W. M. nie jest zobowiązany do zwrotu zasiłku chorobowego z funduszu
chorobowego za okres od 27 stycznia 2016 r. do 05 marca 2016 r. wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.644,76 zł, zaś
pobrane świadczenie nie jest świadczeniem nienależnym,

II. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 25 kwietnia 2017 r. znak (...),
w ten sposób, że ustala, że wnioskodawca W. M. nie jest zobowiązany do zwrotu zasiłku chorobowego z funduszu
chorobowego za okres od 06 czerwca 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. oraz z funduszu wypadkowego za okres od 13
stycznia 2016 r. do 05 marca 2016 r. wraz z odsetkami w łącznej kwocie 8.079,85 zł, zaś pobrane świadczenie nie jest
świadczeniem nienależnym,

III. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa,

IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 115/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. M., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, złożył odwołanie do decyzji Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.:

- z dnia 11.04.2017 r., na podstawie której zobowiązano go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego
z funduszu chorobowego za okres od 27.01.2016 r. do 05.03.2016 r. oraz od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. wraz
z odsetkami w łącznej kwocie 2.644,76 zł,

- dnia 25.04.2017 r., na podstawie której zobowiązano go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. w kwocie 2.485,75 zł oraz z funduszu wypadkowego za okres od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. w kwocie 5.269,79 zł.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że zaskarżone decyzje zostały oparte o wadliwe ustalenie, że wykonywał on jakąkolwiek pracę zarobkową na rzecz Klubu Sportowego (...). W dniu 08.01.2016 r. wnioskodawca zawarł z Klubem porozumienie o współpracy, z którego wynika jednoznacznie, że ma charakter bezpłatny i wolontarystyczny. Jedynym świadczeniem, które miało być wypłacane wnioskodawcy, był zwrot wydatków związanych z użytkowaniem samochodu prywatnego do celów służbowych, czyli tzw. ryczałt paliwowy. Świadczenia tego nie można traktować jako dochód, albowiem związane jest ono z amortyzacją samochodu. Odnosząc się do działalności wnioskodawcy na rzecz Klubu Sportowego (...), to miało ono charakter incydentalny oraz wyłącznie nieodpłatny. Wnioskodawca przyznał, że w ograniczonym zakresie uczestniczył w zajęciach w dniach wskazanych przez ZUS, lecz ograniczał się on do pilnowania grup dzieci wykonujących ćwiczenia. Na prośbę dzieci i ich rodziców wyraził zgodę na uczestniczenie raz w tygodniu w jednogodzinnych zajęciach w celu przygotowania młodzieży do obozu sportowego.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wniosła o oddalenie odwołania od obu decyzji i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca był niezdolny do pracy w okresie od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. i od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. i za ten okres pobrał zasiłek chorobowy z tytułu zatrudnienia w Zespole Szkół w M.. W okresie orzeczonej niezdolności do pracy wnioskodawca prowadził zajęcia sportowe w (...) Klubie Sportowym w J.. Zachowanie wnioskodawcy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, wyczerpuje obie przesłanki z art. 17 ustawy zasiłkowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Jest bezsporne, że w 2016 r. W. M. był zatrudniony w Zespole Szkół w M. i z tego tytułu podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

W dniu 08.01.2016 r. W. M. zawarł z (...) Klubem Sportowym (...) porozumienie o współpracy, na podstawie którego zobowiązał się do prowadzenia zajęć treningowych z grupą dzieci ze szkół podstawowych oraz wyjazdów na zawody towarzyskie, w których będą brały udział. Porozumienie zostało zawarte na okres od 08.01.2016 r. do 30.12.2016 r. Strony zgodnie ustaliły, że niniejsze porozumienie obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, które jest bezpłatne.

Dowód: kopia porozumienia o współpracy w aktach ZUS;

W dniu 08.01.2016 r. W. M. zawarł z (...) Klubem Sportowym (...) umowę o użytkowanie do celów służbowych samochodu prywatnego pracownika. Na podstawie tej umowy Klub zezwolił W. M. na użytkowanie samochodu osobowego marki O. (...), będącego własnością jego żony, w celu realizacji celów statutowych m.in. dojazdów na zajęcia treningowe, wyjazdów na zawody itp. Umowa została zawarta na okres od 08.01.2016 r. do 30.12.2016 r. Strony ustaliły, że zwrot kosztów podróży następować będzie na podstawie polecenia wyjazdu służbowego.

Dowód: kopia umowy o użytkowanie do celów służbowych samochodu prywatnego

pracownika w aktach ZUS;

Jest bezsporne, że W. M. był niezdolny do pracy w okresie od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. i od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r.

Jest bezsporne, że w dniach 15, 22 i 29 stycznia 2016 r., 05, 12, 19 i 26 lutego 2016 r., 04 marca 2016 r., 10 i 17 czerwca 2016 r. W. M. prowadził zajęcia sportowe z dziećmi w ramach porozumienia zawartego z (...) Klubem Sportowym (...).

Za prowadzenie tych zajęć W. M. nie otrzymał żadnego wynagrodzenia.

Dowód: zeznania wnioskodawcy W. M. k. 17-18;

Udział W. M. w tych zajęciach polegał na tym, że siedział na ławce i ustnie wydawał dzieciom polecenia oraz tłumaczył, jak mają wykonywać ćwiczenia. Na zajęcia był dowożony przez żonę, a następnie odwożony przez nią.

Dowód: zeznania świadka M. T. k. 26v-27,

zeznania świadka J. Kantora k. 103v-104,

zeznania wnioskodawcy W. M. k. 17-18;

W okresie od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. W. M. był niezdolny do pracy z powodu urazu skrętnego stawu skokowego. W okresie od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. był on niezdolny do pracy z powodu urazu skrętnego kręgosłupa szyjnego. Udział W. M. w treningach, polegający na siedzeniu na ławce i wydawaniu ustnych poleceń dzieciom, nie przyczynił się do pogorszenia jego stanu zdrowia.

Dowód: opinia biegłego ortopedy k. 115-116.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, odwołanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

Strona pozwana oparła zaskarżone decyzje na treści przepisów art. 17, art. 68 i art. 66 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 84 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, okoliczności, o których mowa w ust. 1, ustala się w trybie określonym w art. 68. Z kolei w myśl art. 68 ust. 1 w/w ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, są uprawnieni do kontrolowania ubezpieczonych co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy zgodnie z ich celem oraz są upoważnieni do formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że przepis art. 17 ust. 1 powołanej ustawy zawiera dwie przesłanki, które powodują utratę prawa do zasiłku chorobowego. Pierwsza przesłanka to wykonywanie pracy zarobkowej (w okresie orzeczonej niezdolności do pracy). Druga to wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Strona pozwana zarzuciła wnioskodawcy, że otrzymane przez niego świadczenie w postaci zasiłku chorobowego w okresie od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. i od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. ma charakter świadczenia nienależnego, gdyż w okresie tego zwolnienia wykonywał pracę zarobkową.

W oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej w tym zakresie. Nie sposób uznać bowiem, aby w spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę zarobkową na rzecz (...) Klubu Sportowego (...). Z ustaleń Sądu wynika, że w dniu 08.01.2016 r. W. M. zawarł z (...) Klubem Sportowym (...) porozumienie o współpracy, na podstawie którego zobowiązał się do prowadzenia zajęć treningowych z grupą dzieci ze szkół podstawowych oraz wyjazdów na zawody towarzyskie, w których będą braли udział. Porozumienie zostało zawarte na okres od 08.01.2016 r. do 30.12.2016 r. Strony zgodnie ustaliły, że niniejsze porozumienie obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, a tym samym bezpłatnym. Świadek J. S., pełniący funkcję prezesa tego Klubu wprost zeznał, że w okresie od stycznia do czerwca współpraca

z wnioskodawcą odbywała się na zasadzie zwrotu kosztów dojazdu, a dopiero od sierpnia nie była to współpraca na zasadzie wolontariatu. Sąd podzielił stanowisko wnioskodawcy, że zwrot wydatków związanych z użytkowaniem samochodu prywatnego do celów służbowych, czyli tzw. ryczałt paliwowy, nie może być utożsamiany z uzyskiwaniem dochodu, czy też zarobku.

Sąd podjął również czynności w celu ustalenia, czy swoim postępowaniem wnioskodawca nie wyczerpał drugiej przesłanki wskazanej w art. 17 ustawy zasiłkowej, a zatem, czy wykorzystywał zwolnienie lekarskie w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Wnioskodawca zeznał, że w spornym okresie jego udział w zajęciach prowadzonych na rzecz (...) Klubu Sportowego (...) polegał na tym, że siedział na ławce i ustnie wydawał dzieciom polecenia oraz tłumaczył, jak mają wykonywać ćwiczenia. Na zajęcia był dowożony przez żonę, a następnie odwożony przez nią. Sąd uznał powyższe twierdzenia za wiarygodne, albowiem korespondowały one z zeznaniami świadków M. T. i J. Kantora. Żaden z przeprowadzonych w sprawie dowodów nie wskazywał na odmienne zachowanie wnioskodawcy podczas tych zajęć.

Z uwagi na to, że ocena wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia wymagała wiadomości specjalnych, Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego lekarza ortopedy. W oparciu o opinię wydaną przez biegłego Sąd ustalił, że udział W. M. w treningach, polegający na siedzeniu na ławce i wydawaniu ustnych poleceń dzieciom, nie przyczynił się do pogorszenia jego stanu zdrowia w okresie od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. i od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. Trudno mówić zatem o wykorzystywaniu zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego przeznaczeniem, a zatem w sposób opóźniający proces powrotu do zdrowia.

Należy wskazać, że opinia biegłego podlega - jak inne dowody - ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Przedmiotem opinii biegłego nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). Przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w tej opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego (wyrok SN z 13.01.1987 r.). Z istoty i celu dowodu z opinii biegłego wynika przy tym, że jeśli rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłych jest konieczny. W takim wypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeżeli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie na opinii wydanej przez biegłego ortopedę, która była kategorierna, jednoznaczna oraz spójna i jasna. Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ustaleń poczynionych przez biegłego.

Regulacje dotyczące zwrotu nienależnie pobranych świadczeń znajdują się w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jak też ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. W art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej wskazano, że jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zaś z treści art. 84 ust. 1 ustawy systemowej wynika, że osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Pamiętać przy tym należy, że art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej nie stanowi przepisu szczególnego w stosunku do art. 84 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w tym znaczeniu, że wyłącza stosowanie tego ostatniego przepisu do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych. Przepis art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej określa w szczególności sposób zasady potrącenia oraz egzekucji, nie wyłącza natomiast stosowania definicji nienależnie pobranych świadczeń, wynikającej z art. 84 ust. 2, do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych (wyrok SN z dnia 17.01.2012 r., I UK 194/11).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał, że strona pozwana wydając zaskarżone decyzje nie wykazała – a to na niej zgodnie z treścią art. 6 k.c. taki obowiązek spoczywał - aby w spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę zarobkową pomimo orzeczenia czasowej niezdolności do pracy. Brak było również podstaw do ustalenia, że wnioskodawca wykorzystywał zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego przeznaczeniem. Powyższe prowadzi do uznania, że wypłacony wnioskodawcy zasiłek chorobowy za okres od 13.01.2016 r. do 05.03.2016 r. i od 06.06.2016 r. do 30.06.2016 r. nie ma charakteru nienależnie pobranego świadczenia.

Powyższe okoliczności skutkowały zmianą zaskarżonych decyzji i orzeczeniem jak w sentencji (art. 477¹⁴ § 2 kpc).

Strony były reprezentowane w niniejszym postępowaniu przez zawodowych pełnomocników. Zgodnie z przepisami art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Biorąc pod uwagę przedmiot sporu koszty zastępstwa procesowego należało ustalić na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. W tym zakresie stawka wynagrodzenia pełnomocnika wynosiła 180 zł i taką kwotę Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy od strony pozwanej.